

Adhezní řízení a insolvence

Poškozený sice může v adhezním řízení podle § 43 odst. 3 tr. ř. uplatnit pohledávku uvedenou v § 140b insolvenčního zákona, ovšem v trestním řízení ji soud nemůže přiznat poškozenému podle § 228 tr. ř., tj. nelze zavázat obviněného k povinnosti nahradit škodu nebo odčinit nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem nebo vydat bezdůvodné obohacení získané trestným činem, ale musí poškozeného podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázat s tímto jeho nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 7 Tz 83/2019-216, ze dne 3.12.2019)

Nejvyšší soud projednal ve veřejném zasedání stížnost pro porušení zákona podanou ministryní spravedlnosti ve prospěch obviněné K. A., nar. XY, bytem XY, proti trestnímu příkazu Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 6. 4. 2017, č. j. 58 T 26/2017-181, a podle § 268 odst. 2 tr. ř. a § 269 odst. 2 tr. ř. rozhodl tak, že pravomocným trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 6. 4. 2017, č. j. 58 T 26/2017-181, byl porušen zákon v ustanoveních § 228 odst. 1 tr. ř., § 229 odst. 2 tr. ř. a § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř. v neprospěch obviněné K. A. Tento trestní příkaz se zrušuje ve výrocích, jimiž bylo podle 228 odst. 1 tr. ř. a § 229 odst. 2 tr. ř. rozhodnuto o uplatněném nároku poškozeného na náhradu škody. Současně se zrušují také další rozhodnutí na zrušenou část trestního příkazu obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu.

Z odůvodnění:

1. Trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 6. 4. 2017, č. j. 58 T 26/2017-181, byla obviněná K. A. (roz. A., odsouzená pod příjmením S., nyní opět A.) uznána vinnou přečinem úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, odst. 4 tr. zákoníku a odsouzena k trestu odnětí svobody na 12 měsíců, jehož výkon jí byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 let. Podle § 82 odst. 2 tr. zákoníku bylo obviněné uloženo „přiměřené omezení“ (správně „přiměřená povinnost“), aby ve zkušební době podle svých sil uhradila způsobenou škodu. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. bylo rozhodnuto o povinnosti obviněné uhradit poškozené UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., škodu ve výši 186 162,05 Kč, se zbytkem svého nároku byla poškozená podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkázána na řízení ve věcech občanskoprávních.

2. Zmíněného přečinu se obviněná dopustila jednáním spočívajícím v tom, že nejpozději dne 10. 1. 2013 v Praze 6, XY, v restauraci M., podepsala listinu Žádost o poskytnutí Presto půjčky, evidenční číslo REF 056739, prostřednictvím které žádala o poskytnutí úvěru od společnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., přičemž svým podpisem dokumentu Doplnění žádosti o poskytnutí Presto půjčky evidenčního čísla 4050398 potvrdila, že je od ledna 2011 na dobu neurčitou zaměstnána ve společnosti LK ŠARM INTERNATIONAL, s. r. o., s průměrným čistým měsíčním příjmem ve výši 26 740 Kč, což bylo v žádosti o úvěr doloženo i nepravdivým potvrzením o výši příjmu ze závislé činnosti ze dne 9. 1. 2013, opatřeným otiskem razítka LK ŠARM INTERNATIONAL, s. r. o., ač věděla, že ve skutečnosti v té době byla vedena na Úřadu práce ČR jako uchazeč o zaměstnání a neměla pravidelný měsíční příjem, a v důsledku jejího jednání, kdy poskytla nepravdivé údaje o výši svého příjmu, a ní pak byla téhož dne uzavřena smlouva č. 4050398 o poskytnutí úvěru ve výši 293 168 Kč, v níž se obviněná zavázala splácet poskytnutý úvěr pravidelnými měsíčními

splátkami ve výši 4 852 Kč po dobu 84 měsíců, přičemž úvěr splácela pouze do listopadu 2014 a takto uhradila celkem částku 107 005,95 Kč, následně již neuhradila žádnou platbu, čímž způsobila poškození společnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., škodu ve výši 186 162,05 Kč.

3. Tento trestní příkaz nebyl napaden odporem žádné z oprávněných osob a dne 20. 4. 2017 nabyl právní moci.

4. Ministryně spravedlnosti podala dne 8. 10. 2019 u Nejvyššího soudu ve prospěch obviněné proti citovanému trestnímu příkazu stížnost pro porušení zákona. Poukázala na § 109 odst. 4 a 5 a § 140b zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „insolvenční zákon“) a uvedla, že dne 15. 6. 2015 podala obviněná se svým tehdejším manželem P. S. Městskému soudu v Praze insolvenční návrh spojený s návrhem na povolení oddlužení. Vyhláška o zahájení insolvenčního řízení byla zveřejněna dne 16. 6. 2015 a usnesením Městského soudu v Praze ze dne 21. 8. 2015, č. j. MSPH 78 INS XY, byl zjištěn úpadek obviněné a jejího manžela a bylo rozhodnuto o povolení jeho řešení oddlužením. Účinky tohoto usnesení trvaly po celou dobu trestního řízení a byly s ohledem na listiny založené ve spise

Obvodnímu soudu pro Prahu 6 známe. Byť se poškozená společnost řádně a včas připojila se svým nárokem na náhradu škody a byly jinak naplněny podmínky pro uložení povinnosti obviněné k její náhradě podle § 228 odst. 1 tr. ř., bránilo tomu ustanovení § 140b insolvenčního zákona. Nebylo současně možné využít výjimky podle § 140b věta za středníkem insolvenčního zákona. Insolvenční řízení jako prostředek generálního řešení vztahů mezi dlužníkem a věřiteli bylo nutné upřednostnit před individuálním uplatňováním pohledávek, tedy § 140b insolvenčního zákona byl ve vztahu k trestnímu řádu lex specialis (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. I. ÚS 3523/16, resp. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2015, sp. zn. 8 Tdo 469/2015 nebo ze dne 19. 8. 2015, sp. zn. 8 Tdo 833/2015). Pro úplnost ministryně spravedlnosti dodala, že trestním příkazem bylo obviněné podle § 82 odst. 2 tr. ř. uloženo přiměřené omezení, aby ve zkušební době uhradila podle svých sil způsobenou škodu, což je nesprávná formulace, neboť byla uložena povinnost a nikoli omezení. Byl-li by zrušen trestní příkaz jako celek, bude eventuálně namísto napravit i tuto vadu.

5. Závěrem ministryně spravedlnosti navrhla, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil, že napadeným trestním příkazem byl porušen zákon v neprospěch obviněné, a to v ustanoveních § 228 tr. ř. a § 140b insolvenčního zákona, dále aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. tento trestní příkaz zrušil, včetně dalších rozhodnutí obsahově navazujících, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a aby podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Obvodnímu soudu pro Prahu 6 věc v potřebném rozsahu znovu projednat a rozhodnout.

6. Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. napadený trestní příkaz i jemu předcházející řízení a učinil následující závěry.

7. Podle § 228 odst. 1 tr. ř. odsuzuje-li soud obviněného pro trestný čin, kterým způsobil jinému majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu nebo kterým se na úkor poškozeného bezdůvodně obohatil, uloží mu v rozsudku, aby poškozenému nahradil majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu v penězích nebo aby vydal bezdůvodné obohacení, jestliže byl nárok včas uplatněn (§ 43 odst. 3 tr. ř.), nestanoví-li tento zákon jinak; nebrání-li tomu zákonná překážka, soud uloží obviněnému vždy povinnost k náhradě škody nebo k vydání bezdůvodného obohacení, jestliže je výše škody nebo rozsah bezdůvodného obohacení součástí popisu skutku uvedeného ve výroku rozsudku, jímž se obviněný uznává vinným, a škoda v této výši nebyla dosud uhrazena nebo bezdůvodné obohacení nebylo dosud v tomto rozsahu vydáno.

8. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. odkáže soud poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních,

popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem se zbytkem jeho nároku, jestliže mu nárok z jakéhokoli důvodu přizná jen zčásti.

9. Podle § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř. trestní příkaz obsahuje i výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení (§ 228 a § 229 odst. 1 a 2 tr. ř.), jestliže byl nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení řádně uplatněn (§ 43 odst. 3 tr. ř.).

10. Podle § 109 odst. 4 a 5 insolvenčního zákona účinky zahájení insolvenčního řízení nastávají okamžikem zveřejnění vyhlášky, kterou se oznamuje zahájení insolvenčního řízení, v insolvenčním rejstříku. Nestanoví-li zákon u některého ze způsobů řešení úpadku jinak, trvají účinky spojené se zahájením insolvenčního řízení do skončení insolvenčního řízení, a jde-li o reorganizaci, do schválení reorganizačního plánu.

11. Podle § 140b insolvenčního zákona nejde-li o řízení uvedená v § 140a insolvenčního zákona, nelze v jiných soudních nebo rozhodčích řízeních po dobu, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, rozhodnout o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené, anebo o pohledávkách, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170 insolvenčního zákona); to neplatí, jde-li o pohledávky věřitelů na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem, pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka. K rozhodnutím vydaným v rozporu s tímto zákazem se v insolvenčním řízení nepřihlíží.

12. Podle § 140c insolvenčního zákona v době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze zahájit soudní a rozhodčí řízení o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené, nejde-li o incidenční spory, ani řízení o pohledávkách, které se v insolvenčním řízení neuspokojují (§ 170 insolvenčního zákona).

13. Jak je zřejmé z insolvenčního rejstříku, o zjištění úpadku obviněné a povolení oddlužení bylo rozhodnuto usnesením Městského soudu v Praze ze dne 21. 8. 2015, č. j. MSPH 78 INS XY. Týmž dnem nastaly zveřejněním rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku jeho účinky. Oddlužení doposud probíhá, podle insolvenčního rejstříku naposledy sdělením insolvenčního správce o plnění oddlužení ze dne 5. 9. 2019.

14. Obvodní soud pro Prahu 6 tuto skutečnost ovšem nezohlednil, a to navzdory sdělení obviněné, učiněné při výslechu, že je v dané době v insolvenční, do kterého se i poškozená společnost se svojí pohledávkou (byť v konkrétní určené výši 277 869,57 Kč, nicméně se shodným důvodem vzniku) přihlásila (č. l. 67 a 68 trestního spisu). Z těchto informací vyplývala existence insolvenčního řízení, vedeného ve vztahu k obviněné, na což bylo nutné reagovat ve smyslu pravidel daných shora citovanými ustanoveními insolvenčního zákona. S uvedeným se obvodní soud nijak nevypořádal.

15. Vedení insolvenčního řízení ze zřejmých důvodů nemělo žádný dopad na vedení trestního řízení, které mohlo být zahájeno a provedeno bez ohledu na probíhající oddlužení obviněné. Předmět trestního řízení, tedy především zjištění skutku a související rozhodnutí o něm, se zcela mýjí s řešením úpadku či hrozícího úpadku dlužníka, resp. s jeho oddlužením. Jiná situace však nastává ve vztahu k adheznímu řízení, které je součástí trestního řízení a jeho předmětem je rozhodnutí o nároku poškozeného na náhradu škody. V adhezním řízení se totiž projednává nárok poškozeného na náhradu škody či nemajetkové újmy v penězích nebo nárok poškozeného na vydání bezdůvodného obohacení, toto řízení je součástí trestního řízení (§ 12 odst. 10 tr. ř.) a splývá s ním, zejména pokud

jde o dokazování (netvoří tedy žádnou samostatnou část, jež by byla formálně, popř. časově, oddělena). Soud rozhoduje v tomto řízení o peněžní náhradě škody či nemajetkové újmy nebo o vydání bezdůvodného obohacení podle hmotného práva povahy jiné než trestní, nejčastěji občanského zákoníku, popř. zákoníku práce (srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád II. § 1 až 156. Komentář. 7. vydání. Praha, C. H. Beck, 2013, str. 519).

16. Pokud jde o procesní normy, je v adhezním řízení rozhodováno ve formě trestního řízení, tedy podle trestního řádu. Použití ustanovení jiného procesního předpisu proto není obecně přípustné. Byť je ovšem zásadní podklad postupu soudů činných v trestním řízení v adhezním řízení tvořen trestním řádem, je přesto nutné zohlednit některá ustanovení jiných procesních předpisů, stanovujících zvláštní režim pro některé specifické situace, v nichž by jejich nerespektování v adhezním řízení tento zvláštní režim zásadně narušilo.

17. Takovým zvláštním režimem je insolvenční řízení. Po jeho zahájení (viz výše citovaný § 109 odst. 4 a 5 insolvenčního zákona) se aktivují pravidla nastavená proto, aby po celou dobu trvání insolvenčního řízení existoval právní režim umožňující co nejefektivnější uspokojení věřitelů. Tomu odpovídá především zákaz podávání žalob pro pohledávky. Řešení dlužníkovra úpadku zvláštním soudním řízením je nezbytné proto, že v krizové úpadkové situaci nelze porušení práv či neplnění povinností postihnout standardními procesními prostředky. Brání tomu okolnost, že při mnohosti dlužníkových závazků a nedostatku prostředků k jejich krytí by použitím obvyklých právních prostředků byli někteří věřitelé vůči ostatním zvýhodněni, ať již proto, že splatnost jejich pohledávek nastává dříve, nebo z jiných důvodů. Cílem řešení úpadku zvláštní právní úpravou proto je vyloučit preference věřitelů, pokud nejsou věcně odůvodněny jejich postavením nebo povahou jejich pohledávky. To vede k tomu, že výsledkem řízení je mnohostranné uspořádání, při němž lze vzít v úvahu i další aspekty, např. sociální. Řešení úpadku proto nemůže být pouze dvoustrannou záležitostí; nemůže tudíž fungovat např. jako alternativa postupu při vymáhání pohledávek ve dvoustranných sporech (viz důvodová zpráva k insolvenčnímu zákonu). Z uvedeného je zřejmý úmysl zákonodárce upřednostnit insolvenční řízení jako prostředek generálního vyřešení vztahů mezi dlužníkem a jeho věřiteli před individuálním uplatňováním pohledávek v nalézacím, příp. exekučním řízení. V daném ohledu je proto nutné považovat insolvenční zákon ve vztahu k trestnímu řádu za *lex specialis* (srov. nález Ústavního soudu ze dne 20. 6. 2017, sp. zn. I. ÚS 3523/16).

18. V návaznosti na to Nejvyšší soud přisvědčuje tvrzení ministryně spravedlnosti, podle něhož Obvodní soud pro Prahu 6 pochybil, pokud navzdory ustanovení § 140b insolvenčního zákona rozhodl podle § 228 odst. 1 tr. ř. o povinnosti obviněné k náhradě škody. Jak bylo zmíněno již v podané stížnosti pro porušení zákona, ve věci sice byly splněné obecné předpoklady ve smyslu hmotněprávního podkladu a (do určité míry – viz dále) ve smyslu trestního řádu pro vyslovení takového výroku, neboť Obvodní soud pro Prahu 6 učinil závěr o způsobení škody obviněnou poškozené společností UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., dokonce v rámci popisu skutku, a to ve výši 186 162,05 Kč, a poškozená uplatnila svůj nárok na náhradu škody (byť ve výši 293 168 Kč), který doložila souvisejícími listinnými materiály. V daném rozsahu by tedy jinak, obecně vzato, mohlo být uloženo, nechť obviněná takovou částku na náhradu škody poškozené společnosti zaplatí.

19. Jestliže ovšem probíhalo insolvenční řízení a účinky rozhodnutí o úpadku trvaly i v době předmětného trestního řízení, bylo v adhezním řízení třeba dodržet zmíněný § 140b insolvenčního zákona, který rozhodnutí o nároku na náhradu škody podle § 228 tr. ř. neumožňoval, ale bylo nutné poškozenou společnost odkázat podle § 229 odst. 1 tr. ř. (tedy v celém rozsahu, nikoli pouze v části podle § 229 odst. 2 tr. ř.) na řízení ve věcech občanskoprávních. Obdobné závěry již přitom byly vysloveny i v usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 5. 2015, sp. zn. 8 Tdo 469/2015, publikovaném

pod č. [9/2016](#) Sb. rozh. tr. a ze dne 19. 8. 2015, sp. zn. 8 Tdo 833/2015. Rovněž se tak stalo v odborné literatuře, podle níž novela insolvenčního zákona provedená zákonem č. [294/2013](#) Sb., zavedla i pro trestní řízení omezení vyplývající z ustanovení § 140a až 140e insolvenčního zákona. Zmíněné omezení se týká mimo jiné adhezního řízení a nemožnosti rozhodnout o přiznání uplatněného nároku na náhradu škody nebo nemajetkové újmy způsobené trestným činem nebo na vydání bezdůvodného obohacení získaného trestným činem v případech podle § 140b insolvenčního zákona, nejde-li o výjimky zde uvedené (tj. pokud v trestním řízení o tomto trestném činu byl zajištěn majetek v majetkové podstatě dlužníka). To znamená, že poškozený sice může v adhezním řízení podle § 43 odst. 3 tr. ř. uplatnit pohledávku uvedenou v § 140b insolvenčního zákona, ovšem v trestním řízení ji soud nemůže přiznat poškozenému podle § 228 tr. ř., tj. nelze zavázat obviněného k povinnosti nahradit škodu nebo odčinit nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem nebo vydat bezdůvodné obohacení získané trestným činem, ale musí poškozeného podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázat s tímto jeho nárokem na řízení ve věcech občanskoprávních (srov. Púry, F. Některé souvislosti trestního a insolvenčního práva v aktuální rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu. Bulletin advokacie, č. 5/2019, str. 49, a také Púry, F. Úpadkové trestné činy v České republice. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 193). V širších souvislostech a principech nelze přehlédnout ani rozhodnutí uveřejněné pod č. [20/2003](#) Sb. rozh. tr., které k předchozí právní úpravě insolvenčního řízení (zákon č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. 12. 2007) konstatovalo, že pokud je před zahájením trestního stíhání anebo i v jeho průběhu prohlášen konkurs na majetek obviněného a do skončení trestního stíhání nedošlo k zániku účinků prohlášení konkursu, pak v takovém případě podle § 14 odst. 1 písm. c) zmíněné předchozí právní úpravy nelze v adhezním řízení rozhodnout o přiznání náhrady škody, ale poškozené je třeba s jejich nároky podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázat na řízení ve věcech občanskoprávních.

20. Pro úplnost lze dodat, že do jisté míry v jiných souvislostech posuzovaly danou problematiku další rozhodnutí Nejvyššího soudu, a to usnesení ze dne 15. 7. 2015, sp. zn. 4 Tdo 624/2015, akcentující s ohledem na možnosti dovolacího řízení existenci hmotněprávního nároku poškozeného na náhradu škody, resp. rozsudek ze dne 28. 5. 2019, sp. zn. 4 Tz 42/2019, poukazující na potřebu zohlednit postavení poškozeného a jeho ochranu za situace, kdy se nepřihlásil se svou pohledávkou za obviněným do insolvenčního řízení v podobě oddlužení a hrozí tak možnost jejího promlčení.

21. Uvedené značí, že nelze považovat za správný postup Obvodního soudu pro Prahu 6, jenž do trestního příkazu, proti kterému směřuje podaná stížnost pro porušení zákona, zařadil i výrok podle § 228 odst. 1 tr. ř., kterým poškozené společnosti přiznal vůči obviněné nárok na náhradu škody, ač byl zjištěn její úpadek a bylo schváleno oddlužení, které nebylo ukončeno, tedy probíhalo insolvenční řízení, a nepostupoval podle § 229 odst. 1 tr. ř. (byť občanskoprávní řízení nebylo možné v daný moment zahájit).

22. Nejvyšší soud se ovšem dále zaobíral širšími souvislostmi zmíněného pochybení a možnostmi jeho nápravy. Přitom bylo nutné zohlednit i § 140c insolvenčního zákona, podle kterého s určitými výjimkami v době, po kterou trvají účinky rozhodnutí o úpadku, nelze zahájit soudní a rozhodčí řízení o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které mají být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, nebo na které se v insolvenčním řízení pohlíží jako na přihlášené.

23. Jak již bylo zmíněno, o zjištění úpadku obviněné a povolení oddlužení bylo rozhodnuto usnesením Městského soudu v Praze ze dne 21. 8. 2015, č. j. MSPH 78
INS XY. Týmž dnem nastaly zveřejněním rozhodnutí o úpadku v insolvenčním rejstříku jeho účinky.

24. V trestní věci obviněné, vedené posléze u Obvodního soudu pro Prahu 6 pod sp. zn. 58 T 26/2017, byly zahájeny úkony trestního řízení dne 29. 4. 2016, dne 22. 9. 2016 pak bylo vydáno usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 160 odst. 1 tr. ř. Obžaloba byla podána dne 30. 3. 2017 a dne 6. 4.

2017 byl vydán stížností pro porušení zákona napadený trestní příkaz.

25. Je zřejmé, že po celou dobu běhu trestního řízení trvaly účinky rozhodnutí o úpadku. Současně nebylo možné ve smyslu § 140c insolvenčního zákona zahájit soudní řízení o pohledávkách a jiných právech týkajících se majetkové podstaty, které měly být v insolvenčním řízení uplatněny přihláškou, resp. dokonce o pohledávce v insolvenčním řízení již přihlášené (příhláška ze dne 15. 9. 2015 na č. l. 67 a 68). Zahájeno proto nemohlo být ani adhezní řízení o nároku poškozené společnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., vůči obviněné.

26. Nejvyšší soud k tomu dále doplňuje, že adhezní řízení se obecně vzato zahajuje úkony předsedy senátu po zahájení hlavního líčení ve smyslu § 206 odst. 2 tr. ř. (srov. Šámal, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha, C. H. Beck, 2013, str. 2588). Pokud by v jejich rámci bylo zjištěno, že poškozený uplatňuje svůj nárok na náhradu škody za situace, kdy nelze zahájit řízení o takové pohledávce s ohledem na § 140c insolvenčního zákona, bylo by namísto rozhodnout podle § 206 odst. 4 tr. ř. per analogiam tak, že zmíněný zákaz brání poškozenému v účasti v adhezním řízení v tom smyslu, že nemůže uplatňovat nárok na náhradu škody. Poškozený by se následně nemohl tohoto nároku domáhat a nebylo by o něm tudíž ani podle § 228 či § 229 tr. ř. rozhodováno, nicméně poškozenému by zůstala zachována jeho procesní práva (srov. závěry publikované pod č. II/1962 Sb. rozh. tr. a Šámal, P. a kol. Trestní řád II. § 157 až 314s. Komentář. 7. vydání. Praha, C. H. Beck, 2013, str. 2594).

27. V předmětné věci byly nicméně procesní okolnosti do jisté míry odlišné, neboť samosoudkyně po podání obžaloby shledala naplnění podmínek podle § 314e odst. 1 tr. ř. a vydala trestní příkaz. Řízení se tudíž nedostalo do fáze hlavního líčení, v níž by bylo možné realizovat postup podle § 206 odst. 2 tr. ř. a poté rozhodovat podle § 206 odst. 3 či 4 tr. ř. Bylo ovšem nutné posoudit, jaké výroky má či naopak nemůže obsahovat trestní příkaz s ohledem na již v přípravném řízení uplatněný nárok na náhradu škody ze strany společnosti UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a. s., a další okolnosti věci (tj. zejména vedené insolvenční řízení). Podle § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř. totiž trestní příkaz obsahuje i výrok o náhradě škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo o vydání bezdůvodného obohacení (§ 228 a § 229 odst. 1 a 2 tr. ř.), jestliže byl nárok na náhradu škody nebo nemajetkové újmy v penězích nebo na vydání bezdůvodného obohacení řádně uplatněn (§ 43 odst. 3 tr. ř.). V posuzované věci ovšem nárok nebyl řádně uplatněn, neboť, jak již bylo výše zmíněno, možnost jeho uplatnění byla zcela negována trváním účinků rozhodnutí o úpadku. Uplatněn proto být nemohl a ani neměl být. Za těchto okolností bylo adekvátním postupem Obvodního soudu pro Prahu 6 vydat trestní příkaz, čemuž žádné okolnosti nebránily, ovšem za absence výroku o náhradě škody. Takový výrok totiž nenavazoval na řádně uplatněný nárok ve smyslu § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř.

28. Souhrnně řečeno, rozhodl-li obvodní soud shora popsáním způsobem, porušil zákon, a to v § 228 odst. 1 tr. ř., § 229 odst. 2 tr. ř. a § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř., pro jejichž užití nebyly splněny podmínky, resp. které byly aplikovány chybně, neboť v řízení nebyl řádně uplatněn nárok na náhradu škody, jenž by postupem podle § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř. umožňoval ať již poškozené společnosti přiznat náhradu škody (§ 228 odst. 1 tr. ř.) či ji se zbytkem nároku odkázat na jiné řízení (§ 229 odst. 2 tr. ř.).

29. K nápravě popsané vady zjištěné Nejvyšším soudem potom postačilo jen zrušení výroků týkajících se o náhrady škody, jež neměly být vysloveny, což je i v případě trestního příkazu možné. Je-li totiž dovozen rozpor se zákonem [§ 314f odst. 1 písm. e) tr. ř., § 228 odst. 1 tr. ř.] tím, že trestní příkaz obsahuje výrok o náhradě škody, aniž byl poškozeným nárok na její náhradu řádně uplatněn, je v takovém případě možné v řízení o stížnosti pro porušení zákona zrušit pouze výrok o náhradě škody, aniž by bylo nutno rušit celý trestní příkaz (srov. rozhodnutí publikované pod č. [49/2003](#) Sb. rozh. tr.).

30. Nejvyšší soud proto rozhodl tak, že vyslovil, že trestním příkazem Obvodního soudu pro Prahu 6 ze dne 6. 4. 2017, č. j. 58 T 26/2017-181, byl porušen zákon, a to v ustanoveních § 228 odst. 1 tr. ř., § 229 odst. 2 tr. ř. a § 314f odst. 1 písm. e) tr. ř. v neprospěch obviněné K. A. V návaznosti na to tento trestní příkaz zrušil ve výrocích, jimiž bylo podle 228 odst. 1 tr. ř. a § 229 odst. 2 tr. ř. rozhodnuto o uplatněném nároku poškozeného na náhradu škody a současně zrušil také další rozhodnutí na zrušenou část trestního příkazu obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Ve zbylém rozsahu zůstal trestní příkaz nezměněn, přičemž ve věci nebylo namístě činit ani žádné další rozhodnutí.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Splnění dluhu](#)
- [Daně](#)
- [Insolvence, vylučovací žaloba](#)
- [Insolvence a pojistné na zdravotní pojištění](#)
- [Oddlužení](#)
- [Odměna insolvenčního správce](#)
- [Obtížně ocnitelný majetek](#)
- [Oddlužení](#)
- [Odporovatelnost](#)
- [Incidenční spory](#)
- [Dodání zboží dle zákona o DPH](#)